

Warszawa, 7/04/2008r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

dr Janusz KOCHANOWSKI

RPO- 578855- VII -714/08

00-090 Warszawa Tel. centr 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pan

prof. Zbigniew Ćwiąkalski

Minister Sprawiedliwości

Prokurator Generalny

Warszawa

Wielce Szanowny Panie Ministrze

Wnioski skazanych, którzy negowali wykonywanie wobec nich dozoru kuratora sądowego w związku z uzyskaniem warunkowego przedterminowego zwolnienia podczas odbywania kary pozbawienia wolności w innej sprawie, spowodowały wystąpienie Biura Rzecznika Praw Obywatelskich do Dyrektora Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji. Zastępca Dyrektora tego Departamentu w piśmie z dnia 18 lutego 2008 r. (ldz. DWOiP-II-0760-3/08) potwierdził, że istotnie kuratorzy sądowi dla dorosłych prowadzą dozory „w przypadkach przebywania ich podopiecznych w zakładach karnych z uwagi na odbywanie kary pozbawienia wolności w innej sprawie, nie będącej podstawą do zarządzenia wykonania zawieszony kary pozbawienia wolności czy odwołania warunkowego zwolnienia”.

Stanowisko Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji budzi poważne wątpliwości i dlatego zwracam się w tej sprawie do Pana Ministra, z uprzejmą prośbą o podjęcie stosownych rozstrzygnięć.

Dozór kuratora sądowego wobec skazanych na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz warunkowo przedterminowo zwolnionych nie powinien być realizowany w warunkach izolacji penitencjarnej, to znaczy podczas wykonywania kary pozbawienia wolności w innej sprawie lub tymczasowego aresztowania,

co również ma miejsce, ponieważ stanowi zaprzeczenie istoty środków związanych z poddaniem sprawcy próbie.

Skazani, wobec których jest wykonywana kara pozbawienia wolności lub tymczasowe aresztowanie, podlegają oddziaływaniom penitencjarnym i daleko posuniętej kontroli funkcjonariuszy Służby Więziennej. Także i dlatego nie należałoby ich poddawać dodatkowo oddziaływaniom i kontroli kuratora sądowego. Mogłoby to prowadzić do powstawania pewnych sprzeczności między oddziaływaniami funkcjonariuszy więziennych i kuratorów sądowych, a w odniesieniu do osób tymczasowo aresztowanych należy także brać pod uwagę potrzebę uzyskania zgody na kontakty z nimi ze strony organu, do dyspozycji którego pozostają. Przeciw wprowadzonemu rozwiązaniu przemawiają mające w praktyce miejsce wypadki niedostosowania nałożonych na skazanego obowiązków do warunków panujących w zakładach karnych i aresztach śledczych, a często także brak możliwości ich realizacji. Swoistym utrudnieniem wykonywania dozoru w warunkach pobytu skazanych w zakładzie karnym lub areszcie śledczym będą też sytuacje związane z ich transportowaniem i konieczność przekazywania dozoru do innych sądów.

Podkreślenia wymaga, iż trudno zgodzić się, że podstawę prawną wykonywania dozoru kuratora sądowego stanowi art. 169 § 4 Kodeksu karnego wykonawczego poprzez przyjęcie, że zakład karny lub areszt śledczy może być miejscem pobytu skazanego, w którym wykonuje się dozór. Niejako na marginesie warto zauważyć, że takiej interpretacji „miejsca pobytu skazanego” nie zastosowano w żadnym z komentarzy do Kodeksu karnego wykonawczego.

W wypadkach odbywania kary pozbawienia wolności w innej sprawie lub tymczasowego aresztowania skazanego, wobec którego jest wykonywany dozór kuratora sądowego w związku z warunkowym zwolnieniem lub warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności, uzasadnione byłoby rozważenie możliwości zawieszenia postępowania wykonawczego w trybie art. 15 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego. Pobyt skazanego w zakładzie karnym lub areszcie śledczym często stanowi długotrwałą przeszkodę uniemożliwiającą postępowanie wykonawcze. Chociaż Departament Wykonania Orzeczeń i Probacji także i tę możliwość odrzucił, to w oparciu o przeprowadzone przez Biuro Rzecznika badania sondażowe można przytoczyć takie

rozstrzygnięcia sądów w odniesieniu do dozoru kuratora przy warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności.

Nie należy natomiast wykluczać uwzględnienia postawy skazanego w okresie wykonywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania przy ewentualnym rozpatrywaniu przez sąd zwolnienia go od dozoru.

Pragnę również zaznaczyć, że podlegli mi pracownicy konsultowali z kuratorami sądowymi praktykę kontynuowania dozoru podczas wykonywania kary pozbawienia wolności i tymczasowego aresztowania, uzyskując od nich generalnie potwierdzenie wyżej wymienionych wątpliwości. Kuratorzy ci wskazali jednocześnie, że tę nową praktykę wprowadzono we wszystkich okręgach sądowych na podstawie pisma z dnia 26 listopada 2007 r. Dyrektora Departamentu Wykonania Orzeczeń i Probacji Ministerstwa Sprawiedliwości, skierowanego do prezesów sądów okręgowych.

Dostrzegając potrzebę zmiany przedstawionego stanu rzeczy, na podstawie art. 16 ust. 1 i ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jednolity: Dz. U. z 2001r. Nr 14, poz. 147) zwracam się do Pana Ministra z uprzejmą prośbą o podjęcie odpowiednich działań mających na celu rezygnację z ustalonego w praktyce wykonywania dozoru wobec skazanych na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania oraz warunkowo przedterminowo zwolnionych, w czasie odbywania przez nich kary pozbawienia wolności w innej sprawie lub tymczasowego aresztowania. W celu jednolitego stosowania w tym przedmiocie art. 15 § 2 Kodeksu karnego wykonawczego proponuję rozważyć potrzebę nowelizacji tego przepisu.

Wnioski sformułowane w niniejszym piśmie korespondują z treścią mojego wcześniejszego wystąpienia do Pana Ministra z dnia 13 marca 2008 r. w sprawie wykonywania w Polsce środków probacji i readaptacji skazanych (RPO-517732-VII/05). Jego uzupełnieniem niech będzie przekazana w załączeniu publikacja Biura Rzecznika Praw Obywatelskich pt. Wykonywanie środków probacji i readaptacji skazanych w Polsce.

Załącznik

Łączę wyrazy szacunku

/-/ Janusz Kochanowski